

SELETUSKIRI
regionaalministri määruse „Maaeluministri 10. augusti 2022. a määruse nr 45
„Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“
muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määrus „Maaeluministri 10. augusti 2022. a määruse nr 45 „Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 132 lõike 2 alusel.

Määrus hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ alameedet 4.2.6 „Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“.

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 10. augusti 2022. a määrust nr 45 „Toiduainetööstuse investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks“ (edaspidi *määrus*) peamiselt seetõttu, et edaspidi on võimalik energia varustuskindluse tagamiseks antavat toiduainetööstuse investeeringutoetust (edaspidi *toetus*) taotleda ka nendel suurettevõtjatel, kellel oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal üle 750 töötaja ja kelle müügitulu nimetatud majandusaastal oli üle 200 miljoni euro.

Teine oluline muudatus tehakse selle pärast, et täpsustada riigiabi andmise aluseid, sest 17. märtsil 2023. aastal võttis Euroopa Komisjon vastu uuendatud riigiabi ajutise kriisiraamistiku teatise, mis puudutab riigiabimeetmete ajutist kriisi- ja üleminekuraamistikku majanduse toetamiseks pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale¹ (edaspidi *riigiabi ajutine raamistik*).

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee) ning sama osakonna peaspetsialist Indrek Mõtt (625 6292, indrek.mott@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrust muudetakse järgmiselt.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 2 lõiget 1, sest 17. märtsil 2023. a võttis Euroopa Komisjon vastu uuendatud riigiabi ajutise kriisiraamistiku. Nimetatud raamistik näeb Euroopa Liidu liikmesriikidele ette ühtsed reeglid riigiabi andmiseks ettevõtjatele, et võimaldada neil Venemaa agressioonist Ukraina vastu põhjustatud majanduslikust raskest olukorrast taastuda. Riigiabi ajutise raamistiku osa 2.1 punkt 60 sätestab, et lisaks olemasolevatele võimalustele, mis põhinevad EL-i toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktil c, võivad praeguses kriisis olla asjakohaseks, vajalikuks ja sihipäraseks lahenduseks ajutised piiratud abisummad

---

¹ Euroopa Komisjoni 17. märtsi 2023. aasta teatis „Riigiabimeetmete ajutine kriisi- ja üleminekuraamistik majanduse toetamiseks pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale“ (ELT C 101, 17.03.2023, lk 3–46).

ettevõtjatele, keda on mõjutanud Venemaa kallaletung Ukrainale või selle otsesed või kaudsed tagajärjed.

Riigiabi ajutise raamistiku punkti 61 kohaselt loeb komisjon sellise riigiabi EL-i toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokku sobivaks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) abi kogusumma ettevõtja kohta ühes liikmesriigis ei ületa ühelgi ajahetkel 2 miljonit eurot. Abi võib anda otsetoetuste, maksu- ja maksesoodustuste vormis või muus vormis, nagu tagasimakstavad ettemaksud, garantiid, laenud ja omakapital, tingimusel et selliste meetmete kogunimiväärtus ei ületa ülemmäära 2 miljonit eurot ettevõtja kohta ühes liikmesriigis; kõik kasutatud arvud peavad väljendama brutosummasid, see tähendab, et neist ei ole maha arvatud makse ega muid tasusid;
- b) abi antakse eelarveprognosisga abikava raames;
- c) abi antakse hiljemalt 31. detsembriks 2023;
- d) abi antakse kriisist mõjutatud ettevõtjatele;
- e) põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele antakse abi tingimusel, et seda ei anta osaliselt või täielikult edasi esmatootjatele, ning seda ei määrata kindlaks asjaomaste ettevõtjate poolt turule viidud või esmatootjatelt ostetud toodete hinna või koguse alusel, välja arvatud siis, kui viimasel juhul ei viidud tooteid turule või ei kasutanud asjaomased ettevõtjad neid toiduks, vaid näiteks destilleerimiseks, metaankääritamiseks või kompostimiseks.

Riigiabi ajutine raamistik sätestab ettevõtja kohta antava toetuse maksimaalseks suuruseks 2 miljonit eurot. Seejuures tuleb arvesse võtta erinevate abi andjate poolt riigiabi ajutise raamistiku alusel antud abi. Kui ettevõtjal on riigiabi ajutise raamistiku punkti 61 alapunktis a ettenähtud piirmäär 2 miljonit eurot täitunud ja seetõttu talle selle raamistiku alusel abi andmist kohaldada ei saa, on ettevõtjale siiski võimalik abi anda komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013² artikli 3 alusel kuni 200 000 eurot. Samas on endiselt määruse kohaselt toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi jooksul ühe taotleja kohta 250 000 eurot, kui taotlejaks on mikro- või väikeettevõtja ning 500 000 eurot, kui taotlejaks on keskmise suurusega ettevõtja või suureettevõtja.

Tulenevalt sellest, et riigiabi ajutine raamistik näeb ette, et abi tuleb anda hiljemalt 31. detsembriks 2023, siis muudetakse **eelnõu punktiga 4** ka määruse § 15 lõiget 7, mille kohaselt teeb Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) taotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 65 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast, kuid hiljemalt 31. detsembril 2023 ja mitte enne, kui Euroopa Komisjon on teinud riigiabi teatise kohta lubava otsuse.

Toetuse maksmiseks riigiabi ajutise raamistiku alusel peab riik saama toetusele Euroopa Komisjonilt heakskiidu (riigiabi luba). Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 kohaselt ei saa toetust anda enne komisjonilt heakskiitva otsuse saamist. Riigiabi ajutise raamistiku alusel toetuse andmiseks riigiabi loa taotlus esitati komisjonile 03.07.2023. aastal.

Eelnõu punktiga 2 laiendatakse taotlejate sihtgruppi. Muudatuse tulemusena saab edaspidi toetust taotleda ka suurettevõtja, kellel oli taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal üle 750 töötaja ja kelle müügitulu nimetatud majandusaastal oli üle 200 miljoni euro. See tähendab, et kui varem loeti määruse tähenduses suurettevõtjaks ettevõtja, kellel oli taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal vähem kui 750 töötajat (koos

---

² Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

partner- ja sidusettevõtjatega) ja kelle müügitulu nimetatud majandusaastal oli väiksem kui 200 miljonit eurot, siis muudatuse tulemusena loetakse suurettevõtjaks ettevõtja, kes ei vasta komisjoni määruse (EL) nr 651/2014³ I lisa artiklis 2 sätestatud kriteeriumidele ning suurettevõtja mõistet ei piiritleta enam töötajate arvu ja müügitulu suurusega. Samuti asendatakse viide komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ⁴ viitega komisjoni määrusele (EL) nr 651/2014 määruse § 3 lõikes 1 selle sisu muutmata.

Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu on märkimisväärselt mõjutanud energiaturgu – kütuse, elektri ja gaasi hinnad on märkimisväärselt tõusnud ning sellel on tugev mõju toiduainetööstusele. Toiduainetööstused (v.a kalatööstus) olid 2022. aasta I kvartalis 4,5 miljoni euroga kahjumis, 2022. aasta II ja III kvartali kasum oli kaks kolmandikku väiksem kui 2021. aasta II ja III kvartalis. Kasumit on vähendanud kiirem tooraine- ja energia-, kuid ka muude kulutuste, sealhulgas nt pakendite kasv võrdluses müügitulu suurenemisega. Maksu- ja Tolliameti andmetel on stabiilselt käivet deklareerivate toiduainetööstuste deklareeritud käive deklareerimisperioodil 2022 I–IV kvartali võrdluses 2021 I–IV kvartaliga suurenenud 22%, samal ajal on kallinenud sisseostetava toorme hinnad oluliselt enam, nt teravili 56%, piim 45%. Tooraine osa moodustab toiduainetööstuste kogukuludes 32–64%, energiakulud keskmiselt 2,4%. Seega nähtub statistikast, et viimastel aastatel on toiduainetööstustel kulud märkimisväärselt kasvanud ja sellest tulenevalt on veelgi olulisem, et need ettevõtjad teeksid investeeringuid, mis aitaks kasvavaid kulusid (kasvavate kuludega kaasnevaid mõjusid) vähendada. Üheks võimaluseks ongi toetada neid ettevõtjaid selliste investeeringute tegemisel, mis aitavad kaasa energia varustuskindluse tagamisele. Tehtava muudatuse puhul on arvesse võetud, et hinnad on märkimisväärselt tõusnud, sealhulgas energiahinnad ning jätkub sõjategevus Ukrainas, mis mõjutab kõiki ettevõtjaid olenemata nende tegevusalast ja suurusest. Kriitilise tähtsusega on toetada ettevõtjad, kelle põhitegevusala on EMTAK⁵-i kohaselt toiduainete tootmine (EMTAK-i jao C alajagu 10) või joogitootmine (EMTAK-i jao C alajagu 11), olenemata nende ettevõtjate suurusest, selliste investeeringute tegemisel, mis on suunatud energia varustuskindluse tagamisele, sest toiduainetööstuste majanduslik elujõulisus on nii toidutarneahela toimimise kui ka toidujulgeoleku tagamisel elulise tähtsusega.

Seega antakse edaspidi seda toetust isikule, kes vastab järgmistele nõuetele:

- 1) ta on äriseadustiku tähenduses ettevõtja;
- 2) ta tegutseb punktis 4 nimetatud põhitegevusalal, mida Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse on suurenenud sisendihinnad negatiivselt enim mõjutanud;
- 3) ta on mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja või suurettevõtja;
- 4) tema põhitegevusala on EMTAK-i kohaselt toiduainete tootmine (EMTAK-i jao C alajagu 10), välja arvatud kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 102), või joogitootmine (EMTAK-i jao C alajagu 11);
- 5) ta loetakse tegutsevaks punktis 4 nimetatud põhitegevusalal, kui see oli äriregistri andmetel tema põhitegevusala taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse § 15 lõiget 3. Muudatus tehakse tulenevalt sellest, et oleks kõigile üheselt arusaadav, et minimaalne hindepunktide summa taotluse rahuldamiseks on 30% määruse lisades 2 ja 3 kehtestatud maksimaalsest hindepunktide summast. See tähendab, et taotluse rahuldamiseks vajalik minimaalne hindepunktide summa on kõigi

³ Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78).

⁴ Komisjoni soovitus 2003/361/EÜ, mis käsitleb mikroettevõtete ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41).

⁵ Justiitsministri 28. detsembri 2005. a määrus nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)“.

ettevõtjate puhul ehk mikro- ja väikeettevõtja, keskmise suurusega ettevõtja ja suurettevõtja puhul üheksa hindepunkti.

Eelnõu punktiga 5 tunnistatakse määruse normitehniline märkus ülaindeksiga 1 kehtetuks. Nimetatud muudatus on seotud eelnõu punktis 1 tehtud muudatusega, mille kohaselt võttis Euroopa Komisjon 17. märtsil 2023. aastal vastu uuendatud riigiabi ajutise kriisiraamistiku teatise, mille alusel 2023. aastal toetust (riigiabi) antakse.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Komisjoni 17. märtsi 2023 aasta teatis „Riigiabi meetmete ajutine kriisi- ja üleminekuraamistik majanduse toetamiseks pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale“ (ELT C 101, 17.03.2023, lk 3–46), komisjoni soovitus 2003/361/EÜ, mis käsitleb mikroettevõtete ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41), komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), ning komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Muudatus, millega edaspidi võimaldatakse toetust taotleda kõikidel ettevõtjatel, kelle põhitegevusala on EMTAK-i kohaselt toiduainete tootmine (EMTAK-i jao C alajagu 10) või joogitootmine (EMTAK-i jao C alajagu 11), olenemata ettevõtja suuruselt, on ettevõtjatele positiivne mõju, sest toetuse abil tehtavad investeeringud aitavad kaasa toidu tarneahela varustuskindluse tagamisele ja toiduainetööstuse toimepidevusele. Täpsemalt aitavad toetuse abil tehtavad investeeringud vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja muudest väljastpoolt hangitud sisenditest, et säilitada toiduainetööstuse varustuskindlus, sealhulgas energiapuudulikkus.

Tehtavate muudatustega ei suurene taotleja ega toetuse saaja halduskoormus. Samas võib mõningal määral suureneda PRIA töökoormus, sest laieneb toetuse taotlejate sihtgrupp.

Muudatused on vajalikud ja aitavad saavutada toetuse andmisega soovitud eesmärki, milleks on tagada toiduainetööstuse energiapuudulikkus senisest suuremal määral. Tehtavad muudatused aitavad tagada toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise eeldatavad lisakulud ei ületa eeldatavaid tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Kuna Rahandusministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse relement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, kes ei esitanud eelnõu kohta lisaettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Alo Aasma

Halduse asekanstler kantsleri ülesannetes